

Collegeprogramma 2018-2022

**Samen
investeren in
Berkelland**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
De Samenleving Voorop	2
Plezierig Wonen	3
Fijn leven	5
Vitaal Platteland.....	7
Zorg voor wie dat nodig heeft.....	9
Werken en ondernemen in een sterke regio.....	12
Actief met duurzaamheid en energie	14
Sport is meer!	16
Cultuur is van iedereen	18
Samen Veilig	19
Aan de slag met de Omgevingswet	21
Inbreng gemeenteraad.....	22

De Samenleving Voorop

In de gemeente Berkelland is het goed toeven! De omgeving is prachtig en er is een goed aanbod van voorzieningen in de gemeente en directe omgeving. We zijn trots op de dynamiek van het platteland en het eigen karakter van de vier grote en de zeven kleine kernen. En we zijn vooral trots op de grote betrokkenheid en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers.

Deze samenleving willen we behouden en versterken. Het kan niet anders dan dat wij dat vooral samen met de samenleving doen. We willen samen met de gemeenteraad en de organisatie doorpakken in de manier waarop we proberen de lokale samenleving een grotere rol te geven. In de actiestand dus!

De kernen in!

Dit doen wij niet alleen met woorden, maar vooral met daden: gezamenlijk zetten we de schouders eronder! In dit collegeprogramma staan tal van voorbeelden waar we gezamenlijk met de samenleving op zoek gaan naar de beste en meest passende oplossing voor maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast krijgt iedere kern een gebiedswethouder. De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor de kern en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in het gebied leven. De gebiedswethouder geeft het gemeentebestuur een gezicht en fungeert voor het college als ogen en oren in het gebied. De wethouder is zichtbaar en aanspreekbaar. En ook onze medewerkers gaan nog meer de haarvaten van de samenleving in. Samen met partners uit de kernen ontwikkelen wij waar nodig visies op kernen, wijken en buurten en kijken we naar initiatieven, kansen en dilemma's in het gebied.

Vertrouwen in de samenleving

Hoe voorkomen we dat initiatieven goedbedoeld worden 'dicht gekaderd' en 'stuk geëvalueerd' door de gemeente? En hoe zorgen wij ervoor dat we toch niet aan de touwtjes blijven trekken onder het mom van 'wie betaalt, die bepaalt'? Het gaat dan om onze houding en rolname. Het uitgangspunt is ja mits, ontmoeten en luisteren aangevuld met onze professionele inzichten en natuurlijk het zicht op algemeen belang. Wij vertrouwen op de grote betrokkenheid en slagkracht van inwoners, verenigingen, ondernemers en instellingen en willen daar een bijdrage aan leveren.

De samenleving voorop als rode draad

De samenleving voorop geeft blijk van onze open houding naar de samenleving. Van onze samenwerkingsbereidheid met raad, met inwoners, met verenigingen, met instellingen, met ondernemers. Kortom met iedereen die iets wil betekenen voor Berkelland. Zodat inwoners nu en in de toekomst met plezier hier wonen, leven en werken.

Plezierig Wonen

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst

Het is van belang dat inwoners in Berkelland prettig kunnen (blijven) wonen en dat ze de woning kunnen vinden in Berkelland waar zij behoefte aan hebben.

Leefomgeving ook belangrijk

Wonen gaat niet alleen over stenen. Om prettig te kunnen wonen en leven in een dorp of buurt is niet alleen de woning van belang. Inwoners wonen in hun huis, ontvangen daar eventueel zorg en vinden het belangrijk dat de omgeving van hun huis er goed uit ziet. Door deze integraliteit wordt het vraagstuk rondom wonen complexer, maar zorgt het ook voor zorgvuldigere afwegingen voor bijvoorbeeld nieuwbouw of transformatie van woningen en wijken.

Sterk aantrekkende woningmarkt

De woningmarkt trekt enorm aan, ook in Berkelland. In 2017 was er een record aantal kooptransacties (529) en in de eerste helft van 2018 zijn 210 woningen verkocht. Het is nu gemakkelijker om een koper te vinden dan een woning. We zien wel een mismatch tussen vraag en aanbod. Veel van de vrijkomende woningen (bij verhuizing en overlijden) sluiten niet aan bij de wensen van woningzoekenden.

Toekomstgerichte bestaande woningvoorraad

Er ligt de komende jaren een grote opgave in kwaliteitsverbetering en transformatie van bestaande woningen. Woningen moeten zowel worden verduurzaamd (afspraken Klimaatakkoord) als levensloopbestendig worden gemaakt. Ondanks transformatie van bestaande woningen zal dit niet alle nieuwe vraag naar woonruimte op kunnen vangen. Ruimte voor nieuwe woningen die passen bij de behoefte, zal altijd nodig blijven om aan de vraag te voldoen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ De komende jaren gaan we actief aan de slag met een integrale wijkaanpak voor zowel de transformatie van de bestaande woningvoorraad (verduurzaming, levensloopbestendig) als het toekomstbestendig (klimaat) maken van de wijken.
- ➔ Ouderen moeten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Wij besteden de komende jaren daarom meer aandacht aan bewustwording en stimuleringsmaatregelen.
- ➔ Wanneer ouderen niet langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen, moeten zij een plek hebben om fijn te wonen en verzorgd te worden. De woonvraag van deze ouderen verandert ook. We bieden daarom naast de reguliere woon-zorg concepten, binnen een afwegingskader, ruimte voor innovatieve nieuwe ideeën rondom kleinschalige woon-zorg vormen.

Het aantal en type woningen past bij de behoefte

We willen (ver)bouwen naar de behoefte van nu en rekening houden met de behoefte van de toekomst. Dit vraagt om flexibel woonbeleid. Daarin is meer ruimte voor passende, tijdelijke en innovatieve woningbouwplannen. Op langere termijn verwachten we een vermindering van de vraag naar woonruimte. Dit leidt op termijn tot een extra sloopopgave.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We blijven ruimte bieden voor goede, tijdelijke en innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de daadwerkelijke behoefte van onze inwoners (in het bijzonder senioren en starters) in de kernen. Waarbij het ruimtelijk versterken van onze dorpen een speerpunt is. Denk hierbij aan transformatie van woonzorgvastgoed, behoud aantrekkelijke winkelcentra en beeldbepalend vastgoed.
- ➔ We inventariseren in alle kernen in Berkelland de woonbehoeften van inwoners.
- ➔ We ontwikkelen een kader om woningsplitsing in het buitengebied onder voorwaarden weer toe te staan om de leefbaarheid in het buitengebied te behouden en te versterken.

- We zorgen ervoor dat in 2022 alle overcapaciteit van verouderde woningbouwplannen, die niet meer passen bij de huidige vraag, is geschrapt. Zo ontstaat er ruimte voor nieuwe initiatieven en nieuwe locaties.

Financiën

We stellen € 5 miljoen beschikbaar voor de transformatie van de woningmarkt in Berkelland. Hiermee kunnen we de transformatie van woningen in onze kernen via een integrale wijkaanpak stimuleren en aanjagen. We rekenen daarbij ook op bijdragen van het Rijk en provincie om zo gezamenlijk onze wijken toekomstbestendig te maken.

We stellen € 1 miljoen beschikbaar voor een transformatiefonds voor het verwijderen van woningen waar geen behoefte meer aan is, om plaats te maken voor duurzame woningen of voor een andere invulling. We onderzoeken daarnaast de mogelijkheden voor medefinanciering van derden om het transformatiefonds verder te vullen. Waarbij de insteek is dat per nieuwe woning die wordt toegevoegd er een bijdrage wordt gestort in het fonds.

Fijn leven

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving

Het is fijn leven in Berkelland. Inwoners geven met bijna het cijfer 8 aan dat ze erg fijn wonen. Zij willen ook in de toekomst tevreden blijven over hun woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we moeten investeren in een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving. Er is op dit moment meer financiële ruimte om een impuls te geven aan deze ambitie.

Kracht van de samenleving

Inwoners, bedrijven, verenigingen en ondernemers organiseren veel zelf. Zij nemen op veel terreinen initiatieven om onze leefomgeving en samenleving mooier te maken. De gemeente helpt daar graag bij. We geven onze inwoners en ondernemers de ruimte en het vertrouwen om zelf zaken op te pakken en met elkaar te regelen.

Het klimaat verandert

Wij moeten onze leefomgeving voorbereiden op de klimaatverandering. We zullen moeten leren omgaan met grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), droogteperiodes en hoge temperaturen.

Investeren in de samenleving

We ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving op de manier die het beste bij dat initiatief past. We kijken samen met alle partners naar kansen, dilemma's en knelpunten in wijken en kernen en lossen gezamenlijk maatschappelijke vraagstukken op. We hebben de financiële armslag om extra te investeren in de samenleving. Dat doen we in samenwerking en overleg met iedereen die iets wil betekenen voor Berkelland.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We verstevigen onze netwerken in wijken en kernen en hebben oog voor die groepen die nog niet zo betrokken of in beeld zijn.
- ➔ Ieder gebied krijgt een gebiedswethouder. De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven.
- ➔ Samen met inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen stellen we wijkagenda's op en voeren ze uit.
- ➔ We ondersteunen waar nodig initiatieven uit wijken, buurten en kernen.
- ➔ We ontwikkelen een financieel instrument om wijken en kernen te ondersteunen bij ontwikkelingen in de wijken en buurten.
- ➔ Bij projecten en activiteiten beginnen we en gaan we zoveel mogelijk uit van de samenleving.

Een uitnodigende leefomgeving

Bij een uitnodigende leefomgeving hoort ook groen. We willen daarom dat de kwaliteit van het groenonderhoud verbetert, met focus op duurzaam, schoon en kleurrijk. We zetten in op een leefomgeving die uitnodigt om te bewegen, want om gezond te blijven is bewegen voor jong en oud erg belangrijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We passen ecologisch beheer toe, niet alleen bij bermen, maar ook zo mogelijk ook op andere terreinen, zoals parken, in gemeentelijk bezit, zodat er meer insecten (denk aan bijen) en andere beschermde dieren en planten voorkomen in onze leefomgeving.
- ➔ Daar waar mogelijk zaaien we bermen/terreinen in met kleurrijke zaadmengsels.
- ➔ We realiseren groen/blauwe parels in de kernen; dit zijn aantrekkelijke plekken met groen en water.
- ➔ Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van 'bewegen' in onze leefomgeving.

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat

Door de leefomgeving aan te passen aan het veranderende klimaat kunnen we beter omgaan met weer-extremen zoals hevige regenval, grote droogte en hoge temperaturen. (Meer) groen helpt daarbij.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest, waardoor duidelijk wordt waar hoge temperaturen, droogte of overvloedig water binnen Berkelland de meeste impact hebben.
- We voeren een bewustwordingscampagne voor inwoners en bedrijven over wat zij zelf kunnen doen aan gevolgen van de klimaatverandering.

Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden

Het wegennet in Berkelland is de basis voor bereikbaarheid van woningen, bedrijven en voorzieningen. We zetten daarom in op veilig en makkelijk berijdbare wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen, die aantrekkelijk zijn voor inwoners en het buitengebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak.
- We bepalen waar mogelijk samen met inwoners en ondernemers de (her)inrichting van onze wegen en paden.

Van Afval Naar Grondstof (VANG)

Afval wordt steeds meer gezien als grondstof, omdat de mogelijkheden tot hergebruik fors zijn toegenomen. Daarom wordt nu gesproken over grondstoffen en ook het Grondstoffenbeleid. Doel is minder dan 100 kilo restafval per inwoner in 2020. Daarbij is en blijft onze leefomgeving schoon.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren het plan van aanpak 'Van Afval Naar Grondstof' uit.
- We stimuleren inwoners om afval beter te scheiden, zodat hergebruik van grondstoffen mogelijk wordt.
- We stimuleren en ondersteunen initiatieven in de samenleving die zwerfafval voorkomen of opruimen (bijvoorbeeld vrijwilligersgroepen) en jongeren meer bewust te maken zwerfafval te voorkomen.

Financiën

Voor de verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud), investeren we € 1,5 miljoen extra.

We zetten € 2 miljoen extra in voor een verhoging van kwaliteit van de wegen in het buitengebied.

Tenslotte zetten we ook € 2,5 miljoen euro extra in met als doel "investeren in de samenleving". We willen het geld zoveel mogelijk via het wijk- en kerngericht werken, op basis van keuzes door inwoners, gaan inzetten.

Vitaal Platteland

Een vitaal en innovatief buitengebied

Er is veel moois te beleven op ons platteland: natuur, het coulissenlandschap, materieel en immaterieel erfgoed, mooie dorpsgezichten en mooie toeristische voorzieningen. Het is voor inwoners, ondernemers en toeristen een fijne plek om te wonen, te werken en te recreëren. Dat willen we zo houden en zo mogelijk verbeteren!

Het platteland verandert

Wel verandert er de laatste jaren veel op het platteland. Het platteland wordt steeds multifunctioneler gebruikt. Dit levert spanning op, maakt het complexer, maar het biedt ook mooie kansen om ons platteland toekomstbestendig te maken.

Veel boeren stoppen, de bedrijven die er zijn worden soms groter. Er vindt daarnaast ook verbreding van de landbouw plaats. Nieuwe verdienmodellen zoals natuurinclusieve en kringlooplandbouw, zorg, toerisme en energie worden toegevoegd.

Asbest voor 2024 van alle daken.

Dit is een grote opgave in het buitengebied met de vele schuren en stallen die er staan. Deze zijn vaak van boeren die gestopt zijn en daarom een grotere financiële last hebben om het asbest er vanaf te halen. Het grote aantal vrijkomende agrarische bebouwing vraagt om een grootschalige aanpak om gezondheidsrisico's, verpaupering, en ondermijning tegen te gaan.

Landschap is ons visitekaartje

Ons coulissenlandschap met vele cultuurhistorische waarden is het visitekaartje voor inwoners en toeristen en biedt een uitstekende leefomgeving voor veel soorten planten en dieren. Het is daarom van belang om ons coulissenlandschap, samen met alle partijen in ons gebied, te behouden en te versterken.

Sociaal vitaal

Voorzieningen staan onder druk op het platteland, door ontgroening (minder kinderen) en vergrijzing en veranderingen in de maatschappij. Verenigingen hebben het steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden en voldoende vrijwilligers te vinden. Ook scholen worden kleiner. Daarnaast willen we dat inwoners, ook op het platteland zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Het zal spannend zijn hoe we dit voor elkaar krijgen met de steeds groter wordende schaarste van zorg.

Toekomstgericht ondernemen in het buitengebied

Het platteland blijft leefbaar als er gezonde en sterke ondernemers zitten. We ondersteunen daarom de verbreding in de landbouw (zoals de toevoeging van natuur inclusieve landbouw, zorg, toerisme en energie) en faciliteren initiatieven van nieuwe ondernemers in het buitengebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We denken en werken actief mee met de sector om nieuwe vormen van landbouw op te pakken, denk bijvoorbeeld aan verticale landbouw, natuur inclusieve landbouw en circulaire landbouw.
- ➔ We bieden ruimte voor meer (nieuwe) verdienmodellen in het buitengebied, zoals start-ups in vrijkomende agrarische bebouwing. Hiervoor passen we een 'rode loper' aanpak toe.
- ➔ Het bestemmingsplan buitengebied ronden we af in 2020. Hierin bieden we zoveel mogelijk ruimte voor duurzame ontwikkeling.

Mooi Landschap

We willen het Berkellandse landschap aantrekkelijk houden. Het is belangrijk dat onze karakteristieke landschapselementen en natuur behouden blijven en dat verpaupering door leegstaande agrarische bebouwing wordt voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We bieden ruimte voor andere verdienmodellen in leegstaande (agrarische) gebouwen en stimuleren sloop van oude stallen en schuren.
- In 2022 willen we 75% asbest van de gebouwen af hebben. Het tempo van sanering moet flink omhoog. Als gemeente zetten we daarom in op bewustwording, nieuwe stimuleringsmaatregelen en ontzorging. Waarbij een combinatie van asbestsanering met duurzame (zonne-)energieopwekking kansen biedt.
- We willen een toegankelijk en beleefbaar landschap voor iedereen. We lossen hiervoor knelpunten in bestaande wandel- en fietsroutes op.
- De Berkellandse natuur moet weer op kracht komen. Dit doen we onder meer door het ecologisch bermbeheer verder door te voeren, en door te werken aan meer bewustwording van het belang van natuur op het platteland.
- We bevorderen het herstel van karakteristieke landschapselementen en het versterken van ecologische verbindingzones.
- We zorgen voor goede registratie en beheer van gemeentelijke gronden. We letten erop dat onze gronden door derden niet mis- of gebruikt worden voor doeleinden die niet in lijn zijn met gemeentelijke doelstellingen.

Sociaal Vitaal

Het platteland is niet vitaal zonder onze inwoners in de kleine kernen en het buitengebied. We ondersteunen daarom deze inwoners, zodat zij zo lang mogelijk gezond en gelukkig hier kunnen blijven leven.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Belangrijk is dat jong en oud in onze kleine kernen elkaar blijven ontmoeten ook in de toekomst. We ondersteunen daarom initiatieven om de samenwerking tussen verenigingen en kleine kernen te vergroten.
- We houden oog voor financiële nood bij boeren en gestopte boeren. Dit doen we door coachingsgesprekken te voeren en waar nodig verder te ondersteunen.
- Ook op het platteland willen we dat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Hier gaan we actief mee aan de slag onder meer door een bewustwordingscampagne (zie voor meer informatie programma Plezierig Wonen).

Financiën

We investeren € 1 miljoen in een asbestfonds voor het versnellen van de sanering. Dit geld komt bovenop de € 1 miljoen die uitgetrokken is voor de asbestlening. Het geld zetten we in voor bewustwording, ontzorging en stimuleringsmaatregelen, waaronder het vervolg van de asbestrein, om zo in 2024 de asbest van alle daken in Berkelland te hebben.

Daarnaast hebben we het sloopfonds (bonus/malus) buitengebied met € 0,5 miljoen gevuld, om zo het slopen van vrijkomende bebouwing te stimuleren.

Zorg voor wie dat nodig heeft

Samen denken, samen doen

Samen zetten we de komende 4 jaar fors in op preventie, algemene voorzieningen en zo nodig individueel maatwerk. Bij initiatieven is de eerste toets of het een antwoord biedt op een behoefte bij de inwoners en de tweede toets hoe we daarmee individuele zorg kunnen voorkomen. Wij hebben de ambitie dat inwoners mee doen, ondanks dat het (even) minder gaat. Wij leggen de focus op wat mensen wel kunnen.

Groei van aantal mantelzorgers

Daar waar de vraag naar professionele zorg groter wordt, groeit ook het aantal mantelzorgers die de zorg dragen voor een naaste. Hoewel de zorg vaak met liefde wordt gedaan, kan mantelzorg ook ervaren worden als een last. Erkenning en ondersteuning zijn nodig om deze last draaglijk te houden. De inzet van vrijwilligers is een manier om mantelzorgers te ontlasten.

Groeiende vraag door vergrijzing

In Berkelland neemt de vraag naar individuele maatwerkvoorzieningen en bijbehorende kosten toe. Inwoners worden ouder, leven langer en maken daardoor een langere periode gebruik van voorzieningen. Naast het aantal vragen door de vergrijzing, neemt ook de complexiteit van de vraag toe. We zien ook dat door een tekort aan algemene voorzieningen, en tegelijkertijd de grote vraag, snel naar een (duurdere) maatwerkvoorziening werd doorgestuurd.

Kostenstijgingen

Grip op de financiën is een rode draad voor dit programma. De kosten voor de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Participatie zijn (niet alleen in Berkelland) de afgelopen jaren fors gestegen. Deze stijgende lijn moet worden afgebogen. Wanneer wij en de inwoners samen niets ondernemen, stijgt de lijn van zorgdiensten en bijbehorende kosten. Met elkaar zullen we alternatieven onderzoeken en lef moeten hebben om dat te proberen. Een eerste reflex om bij een hulpvraag in de menukaart te kijken welke dienst daarvoor kan worden geïndiceerd is niet meer de norm.

Zorg zoveel mogelijk voorkomen

Wij vinden dat de zorg in de toekomst beschikbaar moet blijven voor wie dat nodig heeft. Nog belangrijker vinden wij dat zo veel als mogelijk eenzaamheid en ziekte wordt voorkomen. Daarom besteden wij veel aandacht aan preventie. Naast het onderzoek en gesprek met inwoners en deskundigen leren wij big data te lezen en toe te passen bij keuzes die worden gemaakt, zodat tijdig en effectief preventieprogramma's gestart kunnen worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.
- ➔ We stimuleren het gebruik van technologische innovatie bij zorgaanbieders en inwoners. Denk hierbij aan het organiseren van een slim huis, zodat deskundigen en inwoners kunnen ervaren hoe technologie kan helpen voor onder meer een veilig en schoon huis.
- ➔ We hebben zicht op de vraagontwikkeling, door beschikbare data te 'lezen'. Hierdoor kunnen we tijdig sturen bij nieuwe ontwikkelingen.
- ➔ We bereiden ons voor op de uitdagingen van de toenemende complexiteit van de zorgvraag en de demografische veranderingen, samen met inwoners en organisaties.
- ➔ We kijken op een nieuwe manier naar vraagstukken die er liggen en pakken dit op in projectgroepen met betrokken mensen uit de samenleving.
- ➔ We bieden ruimte aan inwoners en professionals om in te zetten op innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. Voorbeeldinitiatieven van buurten, scholen en verenigingen krijgen extra aandacht.

Iedereen doet mee in Berkelland

We zorgen er met elkaar voor dat iedereen mee kan doen in Berkelland en zo lang als mogelijk. Welzijn, meedoen, zingeving en ondersteuning is niet iets van de gemeente en de zorgaanbieders. Het is van inwoners die mee denken en mee doen, met elkaar de goede plannen maken en organiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We nodigen inwoners uit om hun talent, kennis of vaardigheden in te zetten. Dit doen we door een compleet, samenhangend en zo lokaal mogelijk (vrijwilligers)werkaanbod met en voor inwoners met een achterstand tot de arbeidsmarkt neer te zetten. Multifunctionele ontmoetingsplekken voor iedereen zijn hier een voorbeeld van.
- We zorgen ervoor dat kunst, cultuur, zingeving, sport en bewegen toegankelijk zijn voor alle inwoners. Dit doen we door samen invulling te geven aan de algemene voorzieningen, de Lokale Inclusie Agenda en het minimabeleid (zie programma Sport is meer).

Voldoende krachtige mantelzorgers en vrijwilligers

We zien in Berkelland veel mensen die maatschappelijk betrokken en actief zijn. De keuze om iets te willen betekenen voor een ander is een mooi streven dat wij willen koesteren en benutten. Dit vraagt ook voor deze groep de nodige aandacht voor coördinatie en ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We betrekken mantelzorgers bij het organiseren van een steunpunt waar informatie, advies en ondersteuning ter ontlasting van de mantelzorger samen komen.
- We zetten een vrijwilligerspunt op waar vraag en aanbod elkaar nog beter bereiken en waar begeleidings- en trainingsmogelijkheden zijn.
- We zoeken de verbinding met de op te zetten multifunctionele ontmoetingsplekken.

De jeugd ontwikkelt zich positief

We willen dat jongeren zich op een positieve wijze ontwikkelen en gaan hier actief mee aan de slag.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In samenwerking met onze partners investeren we in bestaanszekerheid van ouders, gaan we investeren op kennis van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, organiseren trainingen met en voor ouders om de weerbaarheid en het welbevinden te verbeteren.
- We zorgen voor passende ondersteuning van kinderen door betere afstemming en samenwerking tussen school, huisarts, gemeente en zorgverleners. We breiden de praktijkondersteuners Jeugd bij huisartsen uit.
- We faciliteren dat jongeren met jeugdhulp stappen zetten richting zelfstandigheid.

Nieuwkomers burgeren in

De laatste jaren is een grote groep nieuwkomers in Berkelland komen wonen. Voor hen is het lastig om een plek te vinden en mee te doen in de samenleving. Er is behoefte aan een integrale aanpak gericht op taal en werk. De regie op de inburgering komt weer bij de gemeente te liggen (Nieuwe inburgeringswet, streefdatum invoering: 1 januari 2020). We willen dat nieuwkomers uitzicht hebben op een zinvol bestaan en mee kunnen doen in Berkelland.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zorgen voor één doorgaande lijn met perspectief op wonen, onderwijs en werk.
- We bieden –in de lijn van de beoogde inburgeringswet- een integraal programma dat gericht is op het effectief leren van de Nederlandse taal (niveau B1), kennis van de samenleving en aansluiting op de arbeidsmarkt. We combineren leren en werken in dit programma

- ➔ We stimuleren de maatjesgroepen in de kernen en de andere vrijwilligers- initiatieven onder het motto: 'helping people to help themselves'
- ➔ We herijken onze ambities op basis van het geld dat het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.

Financiën

We willen de reserve van € 12,5 miljoen voor de 'nadelen transitie decentralisaties' in standhouden.

Hiervan willen we:

- € 1.000.000 reserveren voor preventie en transformatie van het Sociaal Domein
- € 2.500.000 besteden aan de uitvoering van het beleidskader 'Samen denken, samen doen'.

Het restant van € 9.000.000 reserveren we voor tegenvallende jaarresultaten.

Werken en ondernemen in een sterke regio

Een warm welkom voor werk!

In Berkelland is het goed werken en ondernemen. Dat is echter geen vanzelfsprekendheid en vraagt permanente aandacht. Zo maakt de nieuwe N18 het nog aantrekkelijker om te ondernemen en te werken in Berkelland.

Smart Hub

Regionaal slaat de Achterhoek de handen ineen om zijn aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.

Werk voor iedereen

De economische vooruitzichten zijn goed. In verschillende sectoren is de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het soms niet meer lukt om vacatures te vervullen. Toch staan er ook nog mensen aan de zijlijn zonder werk. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek)

We gaan de komende tijd Berkelland meer promoten. Berkelland: waar je je snel thuis voelt, met fijne, gastvrije mensen, waar het prettig wonen, recreëren en werken is. We sluiten hiervoor ook aan bij de regionale profilering van de Achterhoek als Smarthub Achterhoek (en Berkelland daarbij profileren als 'the place to be').

Wat gaan we daarvoor doen?

- Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken.

Goed vestigingsklimaat

Een plezierige woonomgeving hangt samen met de kansen om werk te vinden in de regio. Daarom is het belangrijk dat er een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat is in Berkelland en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We willen een goede en veilige wegverbinding tussen Laarberg en A1. We bepalen voor welke verbindingsvariant Berkelland kiest en lobbyen (bij buurgemeenten en provincie) voor realisering of opwaardering van de gekozen variant.
- We stimuleren de ontwikkeling van duurzame en innovatieve bedrijventerreinen in samenwerking met ondernemers (in navolging op de pilot Ruurlo).
- Op basis van de uitvoering van de huidige economische agenda 2020 en nieuwe ontwikkelingen stellen we, samen met Platform BV Berkelland, een nieuwe economische agenda 2020-2024 op.
- We denken snel en actief mee met ondernemers die willen uitbreiden of nieuw willen vestigen en scheppen randvoorwaarden zodat zij zich welkom voelen en 'direct' weten wat de mogelijkheden (bedrijvenatlas) zijn en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan.
- We creëren voldoende fysieke ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe of bestaande ondernemers.
- We zetten in op meer samenwerking met Duitsland, om kansen voor ondernemers en inwoners te benutten.

Vitale winkelcentra

De winkelcentra in onze vier grote kernen staan onder druk. Onze lijn blijft concentratie van winkels in het kernwinkelgebied. We blijven actief investeren in onze winkelcentra. We gaan samen met de ondernemers, inwoners en organisaties aan de slag in onze centra, zodat de centra aantrekkingskracht houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde taskforces voor elke kern (en centrum) gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra. Hiervoor zijn de ontwikkelagenda's, die samen met inwoners en ondernemers in de kern zijn gemaakt, leidend.
- We blijven inzetten op compacte centra waarin het fijn verblijven is onder andere door het creëren van groen/blauwe parels (verbinding met programma 'Fijn leven').
- We pakken 'lege/rotte' plekken aan.
- We spelen in op ontwikkelingen en kansen die voorbij komen, bijvoorbeeld Museum More en Hambroekplas, en maken waar mogelijk verbindingen met de centra.
- We sluiten aan op 'natuurlijke' momenten van verandering, bijvoorbeeld een ondernemer die wil verhuizen, en proberen op die momenten net die ondersteuning te geven, zodat de verandering doorzet.

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald

Er zijn inwoners die door allerlei oorzaken kwetsbaar zijn en moeilijk of niet aan het werk komen. En dan is het een stuk moeilijker om mee te doen in de samenleving. We willen dat iedereen aan het werk kan, betaald of onbetaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan meer inzetten op 'social return': beter gebruik maken van de mogelijkheden om bij aanbestedingen bedrijven en organisaties een sociale bijdrage te laten leveren
- We maken duurzame verbindingen met ondernemers en organisaties gericht op de inzet van medewerkers onder de Participatiewet.
- Samen met de andere gemeenten van de SDOA (Sociale Dienst Oost Achterhoek) en andere betrokken partijen creëren we een compleet, samenhangend en zo lokaal mogelijk werkaanbod voor inwoners met een achterstand tot de arbeidsmarkt.
- Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag.

Vrijetijdsaanbod het hele jaar door

Het gaat goed met het toerisme in Berkelland. Dit willen we zo houden, zodat nog meer toeristen komen, zodat ze langer bij ons verblijven en vaker terugkomen. We zetten daarom in op een verbetering van het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod in Berkelland.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ondersteunen productontwikkeling voor verblijfs- en dagrecreatie.
- We stimuleren projecten op het gebied van duurzame maatregelen en op het gebied van toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Financiën

Voor het speerpunt vitale winkelcentra stellen we € 4 miljoen extra beschikbaar stellen, afgestemd op het transformatie- en herstructureringsfonds.

Actief met duurzaamheid en energie

Alle hens aan dek!

Om de doelstelling 'Berkelland energieneutraal' in 2030 te halen, moeten er nog veel (extra) stappen worden gezet. Ook op het gebied van duurzaamheid: de manier waarop we in de toekomst willen wonen, leven en werken met zorg voor onze aarde.

Gemeente als voorbeeld

Dit betekent voor ons als gemeente een actievere rol; nog meer aanjagen en stimuleren dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties investeren in duurzaamheid en energie. We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen met de energietransitie. En natuurlijk moeten we zelf het goede voorbeeld geven.

Klimaatakkoord als aanjager

We worden bij deze opgave geholpen door de afspraken die gemaakt zijn (en nog worden gemaakt) in het kader van het Nationaal Klimaat Akkoord en de Regionale Energie-strategie.

40% energieneutraal en in de kopgroep van de Achterhoek

Het gaat om 40% van de 2030-doelstelling. We willen in 2022 ook de randvoorwaarden voor "2030 Energieneutraal" op orde hebben. Dat is heel ambitieus, zeker op het gebied van aardgas. Voor het halen van de doelstelling zijn we namelijk afhankelijk van initiatieven van onze inwoners en bedrijven. Wij kunnen verbinden, aanjagen en stimuleren, maar zijn niet de investeerder.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We maken een nieuw Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022, waarin we onze acties vastleggen. We borduren daarbij voort op het eerste Energie-uitvoeringsprogramma en doen er nog een schepje bovenop (Achterhoek Bespaart, SVn-leningen, subsidies enzovoort).
- We faciliteren Energie-initiatieven op basis van de beleidsuitgangspunten RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame energie) en gaan aan de slag met de aanbevelingen. Belangrijke randvoorwaarden voor ons zijn inpassing in het landschap en betrokkenheid van onze eigen inwoners en bedrijven. Zij moeten ook meeprofiteren!
- Ontwikkelaars en grondeigenaren van energie-initiatieven begeleiden we met een helder en soepel proces.
- We werken samen met andere gemeenten aan de Achterhoekse opgave voor energieopwekking. Het gaat daarbij vooral om energie-infrastructuur die de gemeentegrenzen overschrijdt, zoals aardwarmte, wind, thermische energie uit oppervlaktewater.
- We intensiveren bewustwordingscampagnes.
- We monitoren jaarlijks de (tussentijdse) energieresultaten.

Een transitievisie warmte in 2021

We hebben tot 2050 om onze woningvoorraad te verduurzamen. Voor het aardgasvrij maken van wijken moeten we in 2021 een transitievisie met tijdspad vastleggen. Zo weten inwoners wanneer ze aan de beurt komen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We inventariseren de huidige stand van zaken van het gasnet, de warmtevraag, het warmte-aanbod, de plannings van beheer en onderhoud.
- We verzamelen kennis en informatie over de toekomstige energie-infrastructuur.
- Via de P10 gaan we op zoek naar oplossingen voor het platteland.
- We gaan met minimaal 1 wijk (pilot) in gesprek over de concrete invulling van een warmteplan; we ondervinden dan ook wat ervoor nodig is om mee te laten doen met de transformatie van de wijk.
- We maken een transitievisie.

Drempels weg voor investeringen in duurzaamheid

We willen het voor bedrijven en organisaties makkelijker maken om te investeren in duurzaamheid en energie. Dat biedt ook kansen voor onze lokale en regionale bedrijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De MKB-aanpak met de DOE-scans zetten we voort samen met Platform BV Berkelland. We gaan er meer op toezien dat bedrijven en instellingen deze inzichten ook echt omzetten in concrete maatregelen.
- We stimuleren investeringen door het beschikbaar stellen van gunstige leningen.
- We onderzoeken of er financiële of andere drempels zijn waar initiatiefnemers tegen aanlopen.
- We ondersteunen met kennis en haalbaarheidstrajecten.

Gemeente als voorbeeld

We vragen veel van inwoners en ondernemers als het gaat om duurzaamheid en energietransitie. Als gemeente moeten we het goede voorbeeld geven: duurzaam denken en doen en met gezond verstand.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Eigen vastgoed verduurzamen; we maken een plan hoe we dat gaan doen en in welk tempo.
- Eigen wagenpark verduurzamen; het vervangingsschema houden wij tegen het licht. Een nieuwe aankoop moet zo duurzaam mogelijk zijn, zoveel mogelijk gebruik maken van niet-fossiele brandstoffen, zonder al te veel te verliezen aan functionaliteit.
- Waar mogelijk stellen we braakliggende gronden waar geen andere invulling voor is beschikbaar voor energie-opwekking door anderen.
- We maken werk van duurzaam inkopen en aanbesteden. We gaan door met het vervangen van straatverlichting door energiezuinige straatverlichting.
- We doen onderzoek naar de verduurzaming van gemalen/persriolering.
- Op het parkeerterrein bij het gemeentehuis plaatsen we voldoende laadpalen.
- Wij ondersteunen het gebruik van elektrische auto's. We laten het neerzetten van een laadpunt op de openbare weg zo soepel mogelijk verlopen en plaatsen laadpalen bij onze eigen gebouwen.
- Wij laten onze organisatie/bedrijfsvoering onafhankelijk monitoren. Hiervoor nemen we deel aan de CO2-Prestatieladder 'community of practises' van koplopergemeenten in Gelderland.

Financiën

Voor de uitvoering het tweede Energie-uitvoeringsprogramma, het maken van een warmteplan voor heel Berkelland en een wijkplan (pilot) hebben we € 2 miljoen nodig. We gaan ervan uit dat op basis van het Nationaal klimaatakkoord nog extra geld ter beschikking komt.

Voor de gemeente als voorbeeld reserveren we € 5 miljoen in deze raadsperiode.

Sport is meer!

Een leven lang sporten en bewegen

Sport en bewegen zijn goed voor de gezondheid, voor sociale contacten, welzijn en persoonlijke ontwikkeling. Individueel of met een team, als deelnemer, toeschouwer of vrijwilliger, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, bij een accommodatie, gewoon op straat of in een park. Van jong tot oud beleven we er plezier aan. Sport en bewegen bevorderen eigen regie en creëren ontmoetingen. Dat is van onschatbare waarde voor onszelf en voor de samenleving.

Sport van jong tot oud

Kinderen die op jonge leeftijd bewegen, ontwikkelen zich motorisch en sociaal beter en hebben minder kans op overgewicht. We vinden het belangrijk dat kinderen van jongs af aan vaardig worden in bewegen en dat zij hier plezier aan beleven. Daarnaast is het belangrijk dat mensen op latere leeftijd blijven bewegen.

Verenigingsleven verandert

De omgeving van sportverenigingen is aan het veranderen. Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot minder leden, minder vrijwilligers en problemen met de betaalbaarheid van de sport. Het verenigingsleven komt voor nieuwe uitdagingen te staan en dat vraagt om meer zelfstandigheid en ondernemerschap. Sportverenigingen moeten op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod.

Een leven lang sport en bewegen voor iedereen

We stellen samen met onze partners de kracht van sport, bewegen en een gezonde leefstijl centraal in Berkelland. Dit moet ervoor zorgen dat mensen een leven lang blijven sporten en bewegen. Jong geleerd is oud gedaan. Daarom richten we ons op alle inwoners van Berkelland in alle leeftijdscategorieën, met speciale aandacht voor de mensen met een beperking, minima-gezinnen en mensen met een migratie achtergrond.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We blijven combinatiefunctionarissen inzetten om ervoor te zorgen dat kinderen onder leiding van professionals meer en beter gaan bewegen (voor, onder en na schooltijd). Datzelfde geldt voor het stimuleren van sport en bewegen door ouderen.
- ➔ We zorgen ervoor dat er een voorziening is waardoor kinderen uit minima-gezinnen kunnen blijven sporten en bewegen; voor volwassenen uit minima-gezinnen komt er het meedoenarrangement.
- ➔ We werken samen met Achterhoekse gemeenten aan een gezamenlijke uitvoeringsagenda rondom de thema's: 'Gezonde Jeugd' (leefstijl), Uniek Sporten (sporten met een beperking), Vitaal ouder worden, Open club/Vitale sportparken en Talentontwikkeling. Lokaal wordt hier door de combinatiefunctionarissen invulling aan gegeven.

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur

Om toekomstbestendig te blijven, moeten verenigingen op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod. Ook hebben we een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur nodig om een leven lang te kunnen sport en bewegen. Het gaat hierbij niet alleen om de sportvelden, zwembaden en sporthallen, maar ook om het park of het speelveldje in de wijk. We willen dat onze openbare ruimte beweegvriendelijk is ingericht, zodat sporten en bewegen hier vanzelfsprekend is en het buitenspelen bevordert. (Zie programma 'Fijn Leven').

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We ondersteunen, adviseren en begeleiden verenigingen om toekomstbestendig te worden.
- ➔ We maken gebruik van landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden op het gebied van Open club/Vitale sportparken, toegankelijkheid en energiebesparende maatregelen.

- We grijpen natuurlijke momenten aan om de gemeentelijke sportaccommodaties toekomstbestendig te maken.

Sport en bewegen als middel

We zien sport en bewegen als een krachtig middel om maatschappelijke doelen te bereiken en het is daarom van belang om aansluiting te hebben onder andere bij het lokale uitvoeringsprogramma 'Samen denken, Samen doen' en het regionale preventieprogramma en het nationale sportakkoord.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zorgen voor sterke en slimme verbindingen tussen sport, cultuur, verenigingen, zorg, welzijn, onderwijs maar ook het bedrijfsleven. We gaan op zoek naar kansen en mogelijkheden.
- We onderzoeken of sportverenigingen een rol kunnen vervullen als ontmoetingsplek voor verschillende doelgroepen of iets kunnen betekenen voor nieuwe vormen van dagbesteding en/of (tussen)vorm van werk.

Cultuur is van iedereen

Cultuur beleef je in Berkelland

Cultuur is een breed begrip. We bedoelen hier kunst, muziek, toneel, archeologie, monumenten, media, musea, beeldende kunst en (culturele)evenementen. Maar cultuur is ook hoe we met elkaar omgaan, wat we met elkaar beleven en hoe we naar dingen kijken. Cultuur verbindt, draagt bij aan een leefbare samenleving, versterkt de lokale identiteit en kwaliteit, zorgt voor nieuwe inkomensbronnen en nieuwe markten.

Toekomst van cultuur

Alle inwoners van Berkelland hebben te maken met cultuur, als maker, toeschouwer, volger of deelnemer. In ons prachtige landschap en omgeving vol historie en erfgoed zorgen ze samen voor een groot aanbod aan culturele activiteiten. Om dit allemaal toekomstbestendig te maken moeten we ook (door)ontwikkelen. Voor de gemeente betekent dit dat we cultuur faciliteren en stimuleren. We zorgen voor cultuureducatie voor ieder kind in het basisonderwijs, we geven onze inwoners ruimte om culturele activiteiten te ontplooiën en blijven erfgoed beschermen. Het aanbod van cultuur moet zoveel mogelijk toegankelijk en zichtbaar zijn voor iedereen.

Een cultuurnota in 2019

Er is al een beleidskader Muziek-, kunst en cultuuronderwijs. Maar er ontbreekt een samenhangende visie. Zo'n visie willen we zo snel mogelijk samen met alle betrokkenen maken. De cultuurnota met uitvoeringsprogramma moet ervoor zorgen dat we effectiever en duurzamer samen gaan werken aan gemeenschappelijke doelen; lokaal en regionaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We doen een brede inventarisatie waarmee we het speelveld rondom cultuur en erfgoed in kaart brengen.
- Daarna starten we met het proces om samen met de gemeenteraad, organisaties en inwoners tot een cultuurnota (visie) te komen. In 2019 moet deze cultuurnota worden vastgesteld.
- Gekoppeld aan de cultuurnota komt er een uitvoeringsprogramma cultuur; de gemeente faciliteert en stimuleert.
- We voeren een quickscan uit om te komen tot uitgangspunten voor het aanbod en de ontwikkeling van musea.

Samen Veilig

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor!

Berkelland is een veilige gemeente om in te wonen. Dat willen we graag zo houden. Toch hebben onze inwoners te maken met gevoelens van onveiligheid en is er binnen onze gemeente sprake van criminaliteit en ondermijnende activiteiten.

Ondermijning

Ondermijnende activiteiten zijn activiteiten waarbij er sprake is van vermenging van de 'onderwereld' met de 'bovenwereld'. Voorbeelden daarvan zijn wietplantages op zolderkamers of in boerenschuren, "mensenhandelaren" die mensen laten wonen in slechte woonsituaties en overlast gevende hangjongeren die inwoners of buurten intimideren zodat deze geen actie durven te ondernemen. Berkelland onderneemt nu al actie samen met onze inwoners en bedrijven, want ondermijnende criminaliteit raakt ons allemaal!

Brandveiligheid op het platteland

Berkelland is een uitgestrekte plattelandsgemeente. Dat betekent dat de aanrijdtijden voor onze hulpdiensten altijd 'onder druk' staan. Tegenwoordig zijn er gelukkig veel mogelijkheden om een eventuele brand vroeg te ontdekken en zelf (preventieve) maatregelen te nemen. Zo kunnen we ook voorkómen dat een calamiteit tot een persoonlijke ramp uitdraait.

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners

We willen een veilige gemeente zijn en blijven en zien ook graag dat onze inwoners dit zo beleven.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We vragen inwoners naar hun onveiligheidsgevoel (bijvoorbeeld via het internetpanel) en ondernemen daarop gericht actie.
- ➔ We zorgen voor passende en gerichte inzet samen met inwoners en andere betrokken partners (zoals politie, woningcorporaties, maatschappelijke instellingen, vastgoedeigenaren, uitzendbureaus en omgevingsdienst).
- ➔ We bevorderen brandveilig wonen van niet-zelfredzamen. Daarnaast gaan we inwoners bewust maken over wat zij kunnen doen om (mogelijke) calamiteiten als gevolg van brand te voorkomen door snel en adequaat handelen.

Geen ruimte voor 'ondermijning'

We willen dat ondermijning herkend en aangepakt wordt. Hiervoor nemen we als gemeente nu al actie, zodat er geen ruimte meer is voor vermenging van de 'onderwereld' en 'bovenwereld'.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ➔ We gaan samen met het RIEC en politie aan de slag met het opstellen van een ondermijningsbeeld in onze gemeente.
- ➔ We maken onze inwoners en collega's bewust van situaties die met ondermijning te maken kunnen hebben.
- ➔ We werken nog meer samen met onze inwoners en betrokken partners door informatie uit te wisselen, verbindingen te maken en het makkelijk te maken melding te doen van mogelijke situaties van ondermijning.
- ➔ We maken kaders en richtlijnen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en ervoor zorgen dat deze worden nageleefd, om zo negatieve aspecten van arbeidsmigratie (zoals mensenhandel, slechte woonomstandigheden en overlast) te beperken.

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen

High impact crimes (HIC), zoals woning- en schuurinbraken en overvallen, hebben een grote impact op het slachtoffer, zijn directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving. We willen deze criminaliteit in zowel het buitengebied als de kernen verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zetten in op intensieve gerichte daderaanpak, een gebiedsgerichte aanpak, preventie én aandacht voor het slachtoffer;
- We stimuleren het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.

Aan de slag met de Omgevingswet

een nieuwe manier van (samen)werken

De Omgevingswet komt eraan (2021). In deze wet worden 26 bestaande wetten opgenomen en het aantal Algemene maatregelen van Bestuur teruggebracht van 120 naar 4. De wet gaat over alle onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving: ruimtelijke ordening, lucht, milieu, gezondheid, water, natuur, klimaat, verkeer, veiligheid enzovoort.

De ambities zijn groot. Het is de bedoeling dat door de nieuwe wet:

- plannen en regels inzichtelijker en voorspelbaarder zijn dan nu het geval is
- de leefomgeving van mensen meer als totaal wordt bekeken
- het gemeentebestuur meer ruimte krijgt om zelf belangen af te wegen
- besluiten sneller kunnen worden genomen.

Voor de gemeente heeft de wet grote gevolgen: voor onze manier van besturen, communiceren en (samen)werken. De wet biedt ruimte en kansen om de manier van werken op het fysieke domein anders in te richten. We moeten meer aan de voorkant integrale afwegingen maken en een samenhangende visie formuleren op de fysieke leefomgeving in samenwerking met andere (semi)overheden, belanghebbenden en betrokkenen.

Een Omgevingsvisie voor Berkelland in 2021

Door onze focus te leggen op het maken van een visie gaan we concreet aan de slag met de kansen die de wet ons biedt en de dilemma's waar we tegen aanlopen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Gemeenteraad bepaalt ambitie.
- We doen inspiratie op met voorbeelden andere gemeenten op proces en inhoud.
- We gaan aan de slag met de Omgevingsvisie. We doen een pilot Omgevingsplan voor een beperkt gebied; we oefenen met 'uitnodigen' in plaats van 'bestemmen'.

Werken volgens de nieuwe wet

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt moeten we werken volgens de nieuwe wet en aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We richten onze werkprocessen waar nodig opnieuw in.
- We passen onze systemen op tijd aan.
- We zorgen ervoor dat medewerkers ervaringen opdoen en weten wat de Omgevingswet inhoudt en voor hen betekent.
- Samen met de raads werkgroep Omgevingswet zorgen we ervoor dat de gemeenteraad is voorbereid.

Inbreng gemeenteraad

Op 11 september hebben wij een 'informatieavond' georganiseerd over het concept collegeprogramma en de concept perspectiefnota. Raads- en commissieleden zijn uitgenodigd om ideeën in te brengen en vragen te stellen aan aanwezige medewerkers. De informatieavond was goed bezocht en in een ontspannen sfeer werd er over diverse onderwerpen een goed gesprek gevoerd.

Een samenvatting van de inbreng en onze reactie daarop:

	In CP/doen we al
	Nog uitwerken/meenemen/actie
	Niet overgenomen

Plezierig Wonen

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst

Bijdrage	Fractie	Reactie
Plezierig wonen is ook: doen met je huis wat je wilt. Woningsplitsing mogelijk maken dus!	VVD	In het Collegeprogramma Plezierig Wonen staat onder speerpunt <i>Het aantal en type woningen past bij de behoefte</i> dat we een kader ontwikkelen om woningsplitsing in het buitengebied onder voorwaarden toe te staan.
Bouwen in <u>alle</u> kernen van Berkelland	CDA	In het Collegeprogramma Plezierig Wonen staat onder speerpunt <i>Het aantal en type woningen past bij de behoefte</i> dat we ruimte bieden voor goede, tijdelijke en innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de daadwerkelijke behoefte van onze inwoners. We inventariseren deze woonbehoefte in <u>alle</u> kernen. U wordt daarover regelmatig geïnformeerd.
Bespoedigen nieuwbouw kleine kernen, met Beltrum en Rietmolen. De biologische klokken tikken hard.	CDA	Zie hiervoor. Het onderzoek naar behoefte in de kleine kernen is in volle gang. In de dorpen Beltrum, Geesteren en Rekken zijn de onderzoeken afgerond en zijn ze bezig met de projecten die er uit voort komen. In de dorpen Gelselaar en Haarlo zijn ze druk bezig met het behoefte onderzoek en de kernen Rietmolen en Noordijk starten in oktober.
Belangstelling (zelfs vraag hier en daar) voor Tiny Houses	GB	Zie het antwoord hiervoor over behoeftenonderzoek.
Hoe bereiken we groepen met dezelfde "onvervulbare" woonvraag in een grote kern.	GB	Zie hiervoor. Ook in de grote kernen zal een behoeftenonderzoek gedaan worden. Dit is wel een grotere uitdaging dan in de kleine kernen en we zullen hier extra aandacht voor hebben.
Maak gebruik van studentenstad Enschede. Zorg voor woongelegenheden voor studenten!! Zo moeilijk is dat toch niet? Zet Berkelland positief op de kaart.	VVD	We zullen met Enschede in contact treden of er behoefte is aan huisvestingsmogelijkheden voor studenten in Berkelland.
Onderzoek overloop studentenhuisvesting Enschede. Willen ze reizen vanuit campus naar Neede?	GB	Zie antwoord hiervoor. Ook in Neede zal behoeftenonderzoek gedaan worden.
Tussenvorm ("a la ex bejaardencentra") Lichte en zware vorm Realiseren in kernen (voorkomt vereenzaming etc. en beperkt zorgkosten (heel veel kilometers door thuiszorg minder / minder zorg voor	GB	Er wordt op dit moment een afwegingskader ontwikkeld voor woon-zorg initiatieven. Op basis daarvan kan ruimte gegeven worden aan nieuwe initiatieven die voorzien in een behoefte naast het huidige aanbod. Er moeten wel (zorg)partijen zijn die daarin willen investeren. In het behoeftenonderzoek wonen wordt ook de behoefte aan mogelijke andere woonvormen opgehaald. Daarnaast wordt vanuit het Sociaal Domein gekeken om Multi

mantelzorgers). Grote leegstaande panden/locaties benutten.			Functionele Ontmoetingsruimten te gaan gebruiken, onder andere tegen eenzaamheid.
Wonen in "groepsvorm" (in de kernen, niet helemaal achteraf) voor ouderen onderzoeken en realiseren. Voorkomt eenzaamheid en men kan elkaar helpen.	GB		Zie antwoord hiervoor.
Als ik mijn schuur laat verpauperen kan ik een beroep doen op het sloopfonds. Is dat niet de omgekeerde wereld? Kunnen we leegstand niet onaantrekkelijk maken in geval van verpaupering door middel van handhaving?	VVD		Het sloopfonds is niet exclusief voor verpauperde schuren. Het kan ook worden ingezet bij een initiatief waarbij sloop van een nog prima schuur gewenst is. Handhaving is geen instrument om verpaupering tegen te gaan. We kunnen alleen optreden bij als de volksgezondheid of de openbare orde in het geding is.
Waar kunnen inwoners terecht voor een compleet advies voor een duurzame woning levensbestendig inclusief kostenplaatjes en praktische invulling?	VVD		Inwoners kunnen met al hun vragen terecht bij het VerduurSaam Energieloket. Op 8 maart 2018 hebben gemeente Berkelland, Kruiswerk Achterhoek, VerduurSaam energieloket en ProWonen de samenwerkingsovereenkomst 'Werk aan de woning' getekend. Dit was het startpunt van een campagne die gericht is op bewustwording rond toekomstbestendig wonen (Campagne Heerlijk thuis in huis). Hierbij worden veel vrijwilligers ingeschakeld.
Wooncoach voor particulier woningbezit om particulieren te wijzen op (gemeentelijke) mogelijkheden subsidies	CDA		Zie antwoord hiervoor.

Fijn leven

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving

Bijdrage	Fractie	Reactie
Aandacht voor warmtestress en wateroverlast (verstening voorkomen). Vooral in de kernen.	GB	Dat is ook de bedoeling. In het Collegeprogramma is hiervoor het speerpunt 'Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat' opgenomen. Het voorstel om de Watervisie vast te stellen is naar u onderweg. Uit de Watervisie volgt een watertakenplan waarin concrete maatregelen staan.
Berkellandse Pot naar voorbeeld Gouda.	D66	We nemen deze suggestie als mee als mogelijke vorm bij de uitwerking van het Collegeprogramma Fijn Leven, speerpunt <i>Investeren in de samenleving</i> . Het actiepunt luidt: "We ontwikkelen een financieel instrument om wijken en kernen te ondersteunen bij ontwikkelingen in de wijken en buurten".
Initiatieven vanuit inwoners meer stimuleren. Zoals bij Het Olland en Ravenhorst	CDA	Dat is ook de bedoeling. In het Collegeprogramma Fijn Leven is hiervoor het speerpunt <i>Investeren in de samenleving</i> opgenomen.
Eigen budget voor (kleine) kernen t.b.v. leefbaarheid	CDA	Zie antwoorden hiervoor.
Fijn leven: waarom is hier een paragraaf investeringen en initiatieven opgenomen? Is al bestaand beleid.	GB	Het gaat hier met name om de nieuwe investeringen die voor volgend jaar op de planning staan. De investeringslijst/nieuw beleid zoals die eerder apart was opgenomen bij de Voorjaarsnota.

Minibossen, klimaatbossen	GL		Klimaatbosjes bieden koelte, zuiveren lucht en houden vocht vast. We zullen ze inzetten als een van de maatregelen voor onze aanpassing aan de klimaatverandering. Op dit moment onderzoeken we op welke plekken hittestress voorkomt.
Deventer Kunstweg met betrekking tot toename verkeer N18	CDA		In het Collegeprogramma Werken en Ondernemen in een sterke regio staat onder het speerpunt <i>Goed Vestigingsklimaat</i> als actie: "We willen een goede en veilige wegverbinding tussen de Laarberg en de A1. We bepalen voor welke verbindingvariant Berkelland kiest en lobbyen voor realisering of opwaardering van de gekozen variant."
Geld beschikbaar voor upgraden Deventer Kunstweg en Batendijk	VVD		Zie antwoord hiervoor.
VVV's of andere wandel/fiets/natuurgroepen/verenigingen stimuleren om "bewegen" te faciliteren. Handen en voeten te geven door middel van: wandel/fiets/etc. routes Educatieve tochten Clean-up en passant meenemen Eventueel nieuwe initiatieven te laten ontwikkelen	GB		Deze tips nemen we mee bij de uitvoering van het Collegeprogramma.
Verkeersveiligheid voor schoolgaande kinderen bijvoorbeeld parallelweg N315 (in verband met groot transport van onder andere loonwerkers)	VVD		Verkeersveiligheid voor (schoolgaande) kinderen is altijd belangrijk en uitgangspunt voor bestaand beleid. Er zijn ons geen redenen bekend waarom dit nu een nieuw speerpunt binnen het Collegeprogramma moet zijn. Genoemd voorbeeld is een provinciale (parallel)weg waar de provincie voor onderhoud, schouw en eventuele aanpassingen zorgt.
Veiligheid voor fietsers, fietssnelwegen. Enschede tot Doetinchem, fietssnelweg realiseren, provincie wil hier al in financieren.	VVD		Er zijn ons geen redenen bekend waarom fietsveiligheid nu een nieuw speerpunt binnen het Collegeprogramma moet zijn (is al bestaand beleid). Een overweging zou kunnen zijn om de bestaande fietspaden (bijvoorbeeld de fietsbaan van Groenlo naar Neede) op te waarderen en geschikt te maken voor snellere fietsers (woon-werk / woon-school verkeer).
Blijf in gesprek met omwonenden/bedrijven met betrekking tot verkeersveiligheid.	VVD		Dit is de basis voor onze activiteiten.
Ontharden van wegen	PvdA		Het ontharden van wegen is geen speerpunt binnen het huidige en toekomstige beleid. We gaan investeren in wegen en paden in het buitengebied. Daarbij respecteren we bestaande niet-verharde wegen, maar ontharding is geen prioriteit. In het kader van innovatief wegbeheer wordt bijvoorbeeld wel gekeken (met inwoners en weggebruikers) bij onderhoud van bepaalde klinkerwegen of 'padvast' een betere optie is.
Padvast	?		Zie antwoord hiervoor.
Landschappelijk karakter met coulissen en dergelijke behouden.	PvdA		<i>Mooi landschap</i> is een speerpunt in het Collegeprogramma Vitaal Platteland.
Wat is stand van zaken met 'ontharden' van wegen?	GB		Zie antwoord hiervoor.
In kernen/winkelstraten: zorgen voor planten etc. tegen gevels	GB		Groen/blauwe parels binnen kernen realiseren is al speerpunt binnen Collegeprogramma. Verder wordt de volledige inrichting (inclusief groen) met de inwoners en ondernemers besproken in de taskforces voor de aanpak van onze centra in de kernen.
Thinking out of the box. Ontharden van winkelstraat in kern (Oudestraat	GB		De pilot Oudestraat is nog in de beginfase en wordt samen met bewoners en ondernemers opgepakt. Alle soorten ideeën zijn

Neede). Boomgaard/wandel en fietspad verhard. Bankjes – winkels toegankelijk, gewoon “iets volledig nieuws”			welkom.
Tegels uit je tuin? Gratis opgehaald.	GL		We nemen aan dat u bedoelt: tegel eruit, groen erin. Dan vinden we het een goed idee. Nemen we mee bij uitvoering watertakenplan.

Vitaal Platteland

Een vitaal en innovatief buitengebied

Bijdrage	Fractie		Reactie
Project Kringloop landbouw.	GL		Over kringlooplandbouw staat in het Collegeprogramma dat we actief meedenken en werken met de sector om nieuwe vormen van landbouw op te pakken. Ook duurzame en circulaire landbouw valt daaronder.
Versnellen open club gedachte	CDA		In het Collegeprogramma (Sport is meer!) heeft de ‘open club gedachte’ een plek gekregen onder de speerpunten ‘een leven lang sporten en bewegen voor iedereen’ en ‘toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur’.
9000 ha bos. Landbouw omslag Écht voorbereiden:1 ^e startexperiment met gebied waar natuur basis is voor landbouw	GL		‘Ja, mits’ is uitgangspunt voor onze houding. Aangevuld met onze professionele inzichten en het algemeen belang. Wij vinden het geen taak van de gemeente om zelf te experimenteren met landbouwmogelijkheden.
Goede voorbeelden van landschapinrichting laten zien in Berkelbericht	GB		Goede tip.
Ecologisch bermbeheer, duidelijk maken richting inwoners waar wel/niet.	VVD		Nemen we in de uitwerking mee
Aandacht voor duurzaamheid en sociaal vitaal op het platteland	GL		‘Sociaal Vitaal’ is een speerpunt in het Collegeprogramma. We bieden graag ruimte voor duurzaam ondernemen op het platteland, denk onder meer aan RODE. Duurzaamheid is daarnaast niet alleen van belang voor het platteland. De acties daarvoor staan in het Collegeprogramma Actief met duurzaamheid en energie.
Inventariseren van lege schuren om later te koppelen aan initiatiefnemers die wat zoeken.	GB		Dit vinden wij geen rol van de gemeente.
Nieuwe ideeën voor VAB ophalen bij andere gemeenten voorbeeld in kotten zelfvoorzienende boerderij.	GB		De meeste plattelandsgemeenten lopen tegen het vraagstuk van de vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) aan. Voor de P10 is het een speciaal aandachtspunt. Wij maken gebruik van kennis en ideeën van andere gemeenten.
Sloopfonds 2019 en wat de jaren daarna?	GB		Er is door de gemeenteraad in juni 2018 opnieuw geld gestort in het sloopfonds (€ 500.000). Het is de bedoeling dat dit fonds wordt gevuld met stortingen van particulieren die nieuw bouwen, zodat en het fonds op zichzelf kan draaien en niet meer hoeft te worden aangevuld door de gemeente.

Zorg voor wie dat nodig heeft
Samen denken, samen doen

Bijdrage	Fractie	Reactie
Waardering voor de mantelzorger moet zichtbaar zijn.	VVD	In het uitvoeringsprogramma van het beleidskader Samen Denken Samen Doen is een speciaal thema gewijd aan Mantelzorg. We nemen uw punt daarin mee.
€ 1 miljoen samen investeren € 2.5 miljoen voetnoot toevoegen	GB	Wij hebben de € 2,5 miljoen in de cijfers van de Perspectiefnota zichtbaarder gemaakt met een voetnoot.
Zorg/wonen voor ouderen met elkaar in de kernen. Hulp zoals thuiszorg dicht bij elkaar te verkennen. Mensen kunnen elkaar ook helpen. Dit betekent ook woningsplitsing!	GB	Zie reactie bij 'Plezierig Wonen'.
Hoe zorgen we ervoor dat arbeidsmigranten beter integreren in de kernen. Nu worden ze alleen maar als "probleem" beschouwd.	PvdA	We hebben contact met uitzendbureaus over de woon- en leefsituatie van deze werknemers.

Werken en ondernemen in een sterke regio
Een warm welkom voor werk!

Bijdrage	Fractie	Reactie
Méér samenwerking met Duitsland. Maar concreet zichtbaar! Dus ook een betere verbinding horizontaal	VVD	Goede suggestie. We hebben het aangepast in het collegeprogramma.
Berkelland promoten. Hoe ziet dat er concreet uit, maar vooral: betrek ondernemers en andere betrokkenen!	VVD	Aangezien dit een nieuw onderdeel is in het Collegeprogramma, komen we met een concreet plan. Vanzelfsprekend betrekken we daar onze partners bij.
Extra geld voor Staring college	VVD	In de perspectiefnota is bij de reserves als ontwikkeling genoemd dat het haalbaarheidsonderzoek Stichting Staring College VMBO in het najaar van 2018 is afgerond. Daarna volgt een voorstel voor besluitvorming over locatie, kosten en financiële dekking.
Tool Lochem.checkwaarjerechtophebt.nl Kan dit geen uitkomst voor Berkelland zijn? Dan wel: nadenken over de verspreiding van het idee. Hoe bereik je zoveel mogelijk mensen? (niet alleen doelgroepenbeleid)	PvdA	In het uitvoeringsprogramma van het beleidskader Samen Denken Samen Doen is de informatievoorziening armoede en schuldhulpverlening een apart aandachtspunt. Het is de bedoeling dat er een goed toegankelijk en begrijpelijk informatiepakket komt. De tool van Lochem zullen we daarbij bekijken.

Actief met duurzaamheid en energie

Alle hens aan dek!

Bijdrage	Fractie	Reactie
Communicatie met alle inwoners onder vernieuwende plannen optimaliseren.	PvdA	Wij zijn dat met u eens. Betrokkenheid van inwoners is belangrijk. Is expliciet opgenomen in het Collegeprogramma.
Windmolens langs de N18	VVD	De N18 is vanwege de laagvliegroute niet de meest voor de hand liggende optie voor windmolens. Als hiervoor een initiatief wordt ontwikkeld, willen wij echter wel meedenken. Onder welke voorwaarden zou het bijvoorbeeld wél kunnen.
Burgers actief informeren over verduurzaming woning	D66	Dit doen wij actief via Het VerduurSaam Energieloket. Met folders, 'Achterhoekse duurzame huizenroute', energiecoaches, berichten in Berkelbericht enzovoort.
Participatie grootschaliger. Opwekprojecten. Burgers/inwoners veel meer inbreng én eigenaarschap. (58% toedelen in vergunning, verkenning, conform met klimaatakkoord.	GL	Betrokkenheid van inwoners en meeprofiteren vinden we belangrijk. Dit hebben we expliciet opgenomen in het Collegeprogramma. In het onlangs vastgestelde beleidskader RODE hebben we de NWEA-norm gesteld. We willen die norm nu niet bijstellen om ruimte te houden in de manier waarop betrokkenheid en 'profijt' worden ingevuld.
Meer inzicht in de manier waarop we verduurzaming in de gemeente concreet kunnen realiseren.	PvdA	In het Collegeprogramma hebben we onder het speerpunt <i>Gemeente als voorbeeld</i> concrete acties genoemd.

Sport is meer!

Een leven lang sporten en bewegen

Bijdrage	Fractie	Reactie
Wat is de reden dat de indexatie van de subsidie nu specifiek genoemd wordt t.o.v. voorgaande jaren.	GB	Om de gemeenteraad beter inzicht te geven in de ontwikkeling van de uitgaven.
OZB verlichting voor (cultuur)verenigingen met eigen accommodatie		Past bij ons voornemen om € 4,5 miljoen terug te geven aan onze inwoners. In het kader van het speerpunt <i>Toekomstige verenigingen en sportinfrastructuur</i> in dit Collegeprogramma komen we hier binnenkort op terug.
Gezonde school promoten!	VVD	Doen we. In het uitvoeringsprogramma van het beleidskader Samen Denken Samen doen is een speciaal thema gewijd aan gezonder leefstijl. Gezondere scholen en verenigingen is een apart aandachtspunt.
(On)mogelijkheden natte gym	GB	De gemeente faciliteert scholen en ouders middels het schoolzwemmen met als doel het zwemmen onder kinderen te stimuleren. De komende periode willen wij de huidige constructie van het schoolzwemmen tegen het licht houden en onderzoeken hoe dit beter en efficiënter kan worden ingezet.
Meer zwemles op scholen. (juist ook voor kinderen zonder diploma)	PvdA	Zie antwoord hiervoor.
Alle Berkellandse zwembaden onder één bestuur.	VVD	Wij weten niet voor welk probleem dit een oplossing zou zijn.
Insteek op voorzieningen is prima. Graag ook meer stimulans richting ouders om zelf te investeren in beweging van de kinderen (en zichzelf). Niet in de auto naar school, niet op ipad etc.	GB	Eens. Combinatiefunctionarissen richten zich via scholen óók op ouders.

Cultuur is van iedereen
Cultuur beleef je in Berkelland

Bijdrage	Fractie	Reactie
Cultuurhuizen meer benutten.	VVD	Deze opdracht hebben de cultuurhuizen meegekregen
1. Hoe ziet cultuureducatie eruit? Is dat alleen muziek en dergelijke of is dat ook bijvoorbeeld maatschappelijk historisch etc. 2. Wie is er verantwoordelijk voor onderwijsprogramma's: scholen of gemeente? Goed overleg dus!	VVD	1. Ja. Op 15 mei 2018 heeft de gemeenteraad het beleidskader Muziek-, Kunst- en Cultuuronderwijs vastgesteld. Een belangrijk nieuw accent is kunst en cultuuronderwijs <u>in de breedste zin</u> . 2. Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor de onderwijsprogramma's, op het gebied van muziek, kunst en cultuur worden scholen hierin ondersteund.
Muziekverenigingen bij musea concert laten verzorgen.	VVD	Dit laten we aan de verenigingen zelf over.
Hoe kan de gemeente musea meer bijstaan ook in bijvoorbeeld Neede?	VVD	In het Collegeprogramma staat dat er een samenhangende visie komt op het gebied van cultuur in brede zin. Uw vraag komt daarbij aan de orde.
Gebruik kantine en podium Bronkhorst High Tech	VVD	Omdat er in Ruurlo weinig faciliteiten zijn die voorzien in bijeenkomstruimten met een capaciteit van +/- 500 a 600 personen heeft Bronkhorst High Tech aangegeven dat de nieuw te bouwen kantine in overleg ook kan worden gebruikt door externe partijen. De buurt is bij verschillende bijeenkomsten bijgepraat over deze ontwikkeling.
Cultuur veel meer promoten. Haal jeugd binnen in het gemeentehuis en vraag kinderen hoe zij een boodschap verspreiden.	PvdA	Dit nemen we mee bij de voorbereiding van de in het Collegeprogramma aangekondigde cultuurnota.
Doe meer aan leesbevordering/laaggeletterdheid (niet alleen voor de hand liggende groepen)	PvdA	Dit doen we al. De bibliotheek Oost Achterhoek biedt cursussen voor inwoners die moeite hebben met computers en smartphones: klik- en tik-lessen. Daarnaast kunnen zij ook hulp krijgen als er problemen met rekenen zijn. Naast het taalhuis (er is een hoek in de bibliotheek Eibergen ingericht met informatie) wordt de komende maanden door de bibliotheek het project gezond met taal opgestart. Daarnaast wordt een project gestart dat voortkomt uit het taalakkoord Oost Achterhoek. Uiteraard letten de voormekaarteam, scholen en huisartsen ook op signalen.
Spieker beter ondersteunen in het bestemmingsplan	PvdA	We zijn daar volop mee bezig.
Hoe maken we de collectie van dorpsbōke interessanter?	PvdA	Dorpsbōke worden ondersteund door de bibliotheek Oost-Achterhoek en stemmen de collectie vaak af met scholen.

Samen veilig

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor!

Bijdrage	Fractie		Reactie
(On)mogelijkheden 1-2 extra Boa's.	GB		De bezetting van de BOA-functies is op orde voor het ambitieniveau dat is vastgelegd in het handavingsplan openbare ruimte
Wenselijkheid Jeugdbrandweer Is kweekvijver voor onze bestaande korpsen.	GB/ CDA		Er is in de regio Oost Achterhoek al een jeugdbrandweer (Lichtenvoorde). Daar kan op aangesloten worden. Het is aan de jeugdbrandwer zelf om leden te rekruteren.
Samenwerking zoeken met survivalgroep als het om de Jeugdbrandweer gaat (of Scouting).	PvdA		Zie antwoord hiervoor.
Samen 'veilig' gaat om gevoel. Neem inwoners en bedrijven serieus en bescherm ze.	VVD		Uiteraard hebben wij aandacht voor de veiligheid van inwoners en bedrijven.

